

השר הורביץ לא יקר את מחירי אבקת החלב, ומישפחתו עשויה להרוויח

מיליונים * השר שרון עשוי להיקלע לדילמה בהעלאת מחירי החכרת הקרקעות

השרים המתעשרים

של המשקים. היא אינה רשאית להשתמש באבקת-חלב לייצור אלא אם כן אין המשרד קים מספקים לה את כמות החלב הדרושה לייצור.

שאר היצרנים הפרטיים, כמו המחלבות המאוחדות, שטראוס וטרה, קונים חלב מתנובה לפי רצונם. יכולים לייצר את מוצריהם מחלב ניגר או מאבקת-חלב לפי הכדאיות. בלא כל התחייבות למשק החלב בארץ.

מחלבת טרה, למשל, נוהגת כמו תנובה ומעדיפה לייצר מחלב ניגר ולא מאבקה. המחלבות המאוחדות ושטראוס צורכות כמויות גדולות של אבקת-חלב למוצריהן. הן לתעשיות הגלילה שלהן והן למוצרי הבגיינות, הלבן, היוגורט וכל הניגרים למיניהם.

מה שנראה

כפגם אסתטי

החלטת השר יגאל הורביץ, שלא להעלות את מחירי אבקת החלב, מוערי לה לפיכך רק למחלבות המאוחדות ול- שטראוס, אינה מסייעת במאומה לחנוכה וטרה. הצי הממשלתי אינו מגביל את כמות אבקת-החלב שניתן להשתמש בה במקום חלב ניגר.

המחלבות המאוחדות מייצרות 5.5% מ כלל ייצור מוצרי החלב, מייצרות לשנה 36 מיליון ליטר חלב. אם תוכפל כמות זו בתוספת הרווח הנקי של 22 אגורות בגלל הייצור מאבקה, יתן הדבר למחלבות תוספת רווח שאין לאחרים בסכום של 7.9 מיליון לירות — בתנאי שכל הייצור יהיה על טהרה אבקת-החלב במקום חלב טרי. גם אם לא תשתמש המחלבות באבקה לכל המוצרים, הרי בגלל החלטה שרירותית של השר הורביץ תוכלנה המחלבות המאוחדות להגדיל את ריווחיהן כאוות נפשן תוך שימוש באבקה הקסם.

זהו דוגמה נוספת כיצד עלולה העובדה ששר בממשלה או בנתיבי-משפחתו הם בעלי רכוש ומפעלים שבתחום משרדו של השר להשפיע על שיקוליו והחלטותיו. ייתכן, וקרוב לוודאי, שבמקרה זה לא נבעה החלטתו של השר הורביץ שלא להעלות את מחירי אבקת-החלב משום שיקול הר קשור במחלבות שאותן העביר עם מינויו כשר — לבניו. אבל די בעובדה שבגיר מישפחתו של השר עשויים ליהנות מהחלטתו כדי לצרום ולהיראות כפגם אסתטי.

פרשה דומה עלולה להתעורר גם לגבי (המשך בעמוד 36)

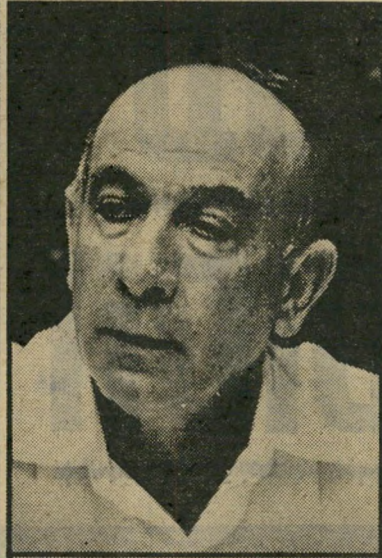
יועץ-משפטי ברק
טריקת דלת

מחיר ליטר חלב ניגר היה, לפני ביטול הסובסידיות האחרון, 1.25 לירה, כולל השומן. החישובים מצביעים על כך שכדי לייצר מוצר מאבקת-חלב היתה העלות גדולה ב-30 אגורות בממוצע לליטר מאשר לייצורו מחלב ניגר.

הקטנת הסובסידיות האחרונה העלתה את מחיר ליטר החלב הניגר ל-1.77 לירה, תוספת של 52 אגורות ליצור. מחיר אבקת החלב נשאר ללא שינוי, התוצאה: ייצור חלב מאבקת-חלב בתוספת שומן כדאי יותר מאשר לייצר מוצר חלב מחלב ניגר. ליתר דיוק: אם לפני ביטול הסובסידיה עלה ליצור מוצר-חלב מוצר מאבקת-חלב ב-30 אגורות לליטר יותר מאשר לייצור מחלב ניגר, הרי עתה — הייצור מאבקה לעומת ייצור מחלב ניגר זול 22 אגורות לליטר.

מחלבות שתשתמשנה ביותר אבקת-חלב במוצריהן תרווחנה יותר כסף שכן מחירי המוצרים כולם עלו ביותר מ-20% בהנחה שימשיכו לייצר אותם מחלב ניגר שמחירו התייקר.

משק החלב כולו מייצר מדי שנה 650 מיליון ליטר, תנובה היא היצרן הגדול ומייצרת כ-80% מכלל תפוקת החלב. תנובה חייבת לקלוט את כל תנובת החלב

שר הורביץ
פגם אסתטי

מיפעלי הגלילה אדניר השייכים למחלבות — ועל מלאי אבקת החלב במפעלי הגלילה אין מועצת החלב יכולה להטיל היטל. משק החלב מושתת על קורלציה מתמדת בין מחיר החלב הניגר למחיר האבקה. הממשלה דואגת תמיד כי רמת המחירים תהיה כזאת שקודם-כל ישתמשו יצרני החלב בחלב הניגר, ורק בעת מחסור בחלב, שאבקה-חלב במקום החלב החסר. בכל השנים האחרונות היו מחירי אבקת החלב גבוהים במידה כזאת שלא היה כדאי ליצרני מוצרי-החלב להשתמש באבקת-חלב במקום בחלב לתעשיית החלב.

מטונה אבקת-חלב ניתן לייצר 11 אלף ליטר חלב. לפי המחיר הנוכחי של 12 אלף לירות לטונה אבקת-חלב הרי ייצור חלב מאבקה עולה 1.04 לירות לליטר חלב. החלב המתקבל כחוש ויש להוסיף לו שומן שמחירו נע בין 15 ל-23 לירות לקילו. כדי לייצר, למשל, לבן מאבקת-חלב יש להוסיף לכל ליטר חלב כחוש 30 גרם שומן. לגבינה של 9% שומן יש להוסיף 90 גרם שומן חלב. לגבינות קשות יש להוסיף 250 גרם שומן. כך שמחיר של מוצרי חלב על בסיס אבקה הוא 1.04 לירות לליטר חלב כחוש בתוספת מחיר השומן לפי המוצר.

ב-17 כחורש יולי החליטו שרי ה- מיסחר והתעשייה והחקלאות על הק- טנה משמעותית של הסובסידיה למוצרי מזון שונים, כולל מוצרי חלב. החלטה אדמיניסטרטיבית זו גרמה מייד לייקור המוצרים המסובסדים, כולל מוצרי חלב ב-25% ויותר. היא עשויה גם לגרום להתעשרות המחלבות המאוחדות השייכות למישפחתו של יגאל הורביץ, שר המיסחר והתעשייה בסכום של 7.9 מיליון לירות רווח נקי לשנה נוסף לרווחים הרגילים של המחלבות.

תוספת רווח זו תורם למחלבות המאוחדות בגלל החלטה המעוותת של השר, שתעשיר בסכום דומה מחלבת נוספת, שטראוס. ההחלטה לא תעשיר את תנובה, המשווקת כ-80% ממוצרי החלב הנמכרים בארץ או את מחלבת טרה הפרטית.

בחדשים מאיר-יוני שקדמו להקטנת ה- סובסידיות, רכשו המחלבות המאוחדות מדי חודש כ-80 טונות אבקת-חלב, מנהל המחלבות, יוני הורביץ, בנו של השר, אמר כי זהו הכמות הרגילה שהמחלבות רוכשות בחודש, וכי הן מחזיקות מלאי קבוע של כ-50 טון אבקה. כן אמר יוני כי גם אם היו רוכשות יותר אבקת-חלב לא היו מרוויחות דבר שכן הקטנת הסוב- סידיות לא חלה על אבקת החלב ומחירי האבקה לא עלו ונשארו 12 אלף לירות לטונה.

אולם הסיפור אינו כה פשוט כפי שהוא נראה.

בחדשים שקדמו למאיר-יוני השנה רכשו המחלבות את מחצית כמותי-החלב שרכשו בחודשים שקדמו להקטנת הסובסידיות. הכפלת הזומנה אינה מוסברת בהגדלת הייצור. הגדלת הייצור בחודש מאי, למשל, הצדיקה הזומנה כמות של 10 טון נוספים, אולי 15, אבל לא כמות של עוד 40 טון אבקת-חלב.

יותר אבקה —

יותר כסף

ש המנמים להסביר את הכפלת ההז- מנה של האבקה על ידי המחלבות המאו- חדות כרצון לצבור מלאי זול לפני שיעלה מחיר האבקה עם הקטנת הסובסידיות ה- צפויה. מנהל המחלבות, יוני הורביץ, ניסה להפריך טענה זו בנימוק כי מועצת החלב מטילה היטל על מלאי אבקת החלב במחלבות כאשר היא מעלה את מחירו. זה נכון, אבל המחלבות המאוחדות מחזי- קות את מלאי אבקת-החלב שלהן גם ב-

המחלבות המאוחדות של מישפחת השר הורביץ

שר-החקלאות שרון ורעייתו בחוותם החקלאית